SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 58/2010-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., toho času vo väzbe, zastúpeného advokátom Mgr. R. T., PhD., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. Tp 9/2009 zo 4. mája 2009 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tošs 12/2009 z 20. mája 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júla 2009 doručená a 2. októbra 2009 doplnená sťažnosť M. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou

namietal porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špeciálny súd“), sp. zn. Tp 9/2009 zo 4. mája 2009 a postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tošs 12/2009 z 20. mája 2009.

2. Zo sťažnosti a z k nej pripojených písomností vyplýva, že sťažovateľ (spolu s ďalšími obvinenými) je trestne stíhaný pre zločin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) a b) Trestného zákona (zákon č. 300/2005 Z. z. zmenený a doplnený zákonom č. 650/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov – ďalej len „Trestný zákon“) v jednočinnom súbehu so zločinom založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a ďalšie trestné činy, pre ktoré boli proti nemu postupne vznášané obvinenia, sťažovateľ bol vzatý do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku (zákon č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov – ďalej len „Trestný poriadok“) 27. septembra 2008. Sudkyňa špeciálneho súdu pre prípravné konanie uznesením sp. zn. Tp 9/2009 zo 4. mája 2009 okrem iného zamietla žiadosť sťažovateľa z 23. apríla 2009 o prepustenie z väzby. Sťažovateľovu sťažnosť z 5. mája 2009 proti tomuto uzneseniu zamietol najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Tošs 12/2009 z 20. mája 2009. Namietaným rozhodnutiam súdov zo 4. mája 2009 a z 20. mája 2009 predchádzalo prijatie uznesenia sudkyne pre prípravné konanie špeciálneho súdu sp. zn. Tp 9/2009 zo 17. marca 2009 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tošs 6/2009 z 26. marca 2009, ktorými bola predĺžená lehota trvania sťažovateľovej väzby do 27. septembra 2009.

3. Sťažovateľ tvrdil, že *„postupom a uznesením špeciálneho súdu sp. zn. Tp 9/2009 zo 04. 05. 2009 a postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tošs 12/2009 z 20. 05. 2009... bolo porušené moje právo na rozhodnutie o zákonnosti väzby nezávislým súdom a právo na preskúmanie zákonnosti väzby... bolo porušené moje právo na riadne odôvodnenie väzobných rozhodnutí...“. V podaní z 29. septembra 2009* sťažovateľ ďalej poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08 z 20. mája 2009. Vychádzajúc z právnych názorov vyslovených v tomto rozhodnutí sťažovateľ uviedol, že o jeho žiadosti

o prepustenie z väzby rozhodovali špeciálny a najvyšší súd, ktoré nespĺňali požiadavky nezávislého súdu, *„v dôsledku čoho boli porušené moje práva vyplývajúce z čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru“.*

4. Podľa názoru sťažovateľa

„... I keď uznesenie špeciálneho súdu... zo 04. 05. 2009 obsahuje relatívne podrobný opis skutkov... vlastné odôvodnenie väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b), c) Trestného poriadku je však nedostatočné. Tieto sú odôvodnené všeobecne, veľmi stručne... a s poukazom na predchádzajúce väzobné rozhodnutia... V žiadnom z uvedených dokumentov nie je individualizované skutkové a následne právne odôvodnenie mojej väzby. Rovnako uznesenie najvyššieho súdu... z 20. 05. 2009 len opakuje odôvodnenie väzobných dôvodov bez ich skutkovej a následne aj právnej individualizácie.

Naviac je potrebné dodať, že s mojimi námietkami... sa predmetné rozhodnutia... nevysporiadali, z dôvodu ktorého ich považujem i za nepreskúmateľné...“.

5. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

... Špeciálny súd... postupom a uznesením sp. zn. Tp 9/2009 zo 04. 05. 2009 v časti, ktorou zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, a Najvyšší súd... postupom a uznesením sp. zn. 3 Tošs 12/2009 z 20. 05. 2009, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu Špeciálneho súdu... sp. zn. Tp 9/2009 zo 04. 05. 2009, porušili čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 Ústavy... a čl. 5 ods. 4 Dohovoru... v súvislosti s právom sťažovateľa na rozhodnutie o zákonnosti väzby nezávislým súdom a právom sťažovateľa na preskúmanie zákonnosti väzby.

... Špeciálny súd... uznesením sp. zn. Tp 9/2009 zo 04. 05. 2009 v časti, ktorou zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, a Najvyšší súd... uznesením sp. zn. 3 Tošs 12/2009 z 20. 05. 2009, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu Špeciálneho súdu... sp. zn. Tp 9/2009 zo 04. 05. 2009, porušili čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 Ústavy... a čl. 5 ods. 3 a čl. 5 ods. 4 Dohovoru... v súvislosti s právom sťažovateľa na riadne odôvodnenie väzobných rozhodnutí a ich preskúmateľnosť.

... Uznesenie Špeciálneho súdu... sp. zn. Tp 9/2009 zo 04. 05. 2009 v časti, ktorou bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby, a uznesenie Najvyššieho súdu...

sp. zn. 3 Tošs 12/2009 z 20. 05. 2009 sa zrušujú a Najvyššiemu súdu... sa prikazuje, aby neodkladne prepustil sťažovateľa z väzby na slobodu.“

Súčasne žiadal priznať mu primerané finančné zadosťučinenie spolu v sume 6 000 € a náhradu trov konania.

6. Sťažovateľ k sťažnosti (ako argumentáciu preukazujúcu jeho tvrdenia) pripojil:

- návrh prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) na predĺženie lehoty trvania väzby č. k. VII/2 Gv 9/09-45 z 5. marca 2009,
- uznesenie sudkyne pre prípravné konanie špeciálneho súdu sp. zn. Tp 9/2009 zo 17. marca 2009,
- uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tošs 6/2009 z 26. marca 2009,
- zápisnicu o verejnom zasadnutí sp. zn. Tp 9/2009 zo 4. mája 2009,
- uznesenie sudkyne pre prípravné konanie špeciálneho súdu sp. zn. Tp 9/2009 zo 4. mája 2009,
- uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tošs 12/2009 z 20. mája 2009,
- uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Ndtš 1/2009 z 28. apríla 2009,
- oznámenie sudkyne pre prípravné konanie špeciálneho súdu sp. zn. BB-Tp 9/2009 z 21. apríla 2009.

II.

7. V rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd z obsahu súdneho spisu špeciálneho súdu sp. zn. Tp 9/2009 zistil tieto skutočnosti:

7.1 – žiadosť sťažovateľa z 23. apríla 2009 *„o prepustenie z väzby“*, ktorú odôvodnil takto (č. l. 175):

„... uznesením ŠS Tp 9/09 zo dňa 17. 3. 09 bola väzba odôvodnená všetkým obvineným spoločným odôvodnením, čo je v zmysle nálezu ÚS SR III. ÚS 220/04 ústavne neakceptovateľné...

Táto nová skutočnosť vyplynula práve z uznesenia TP 9/09 zo 17. 3. 2009 a z odôvodnenia tohto uznesenia... žiadam o rešpektovanie právneho názoru ÚS SR a o vyvodenie patričného záveru a teda o moje prepustenie z väzby.

Keď ÚS SR v náleze III. ÚS 220/04 uviedol právny názor, že spoločné odôvodnenie nie je ústavne akceptovateľné, tak nie je ústavne akceptovateľný ani titul mojej väzby.

Keďže som vo väzbe na základe protiústavného uznesenia, žiadam o prepustenie.“

7.2 – *„Zápisnica o verejnom zasadnutí“* (č. l. 185 – 195) špeciálneho súdu zo 4. mája 2009 konaného za prítomnosti prokurátora, obvinených (sťažovateľ, V. H. a T. Ď.) a ich obhajcu JUDr. P. S. Predmetom verejného zasadnutia bolo rozhodnúť o návrhu prokurátora o zmene dôvodov väzby obvinených a o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu. Sťažovateľovi na jeho žiadosť bolo umožnené počas prerušenia verejného zasadnutia nahliadnuť do súdneho spisu. V rámci výsluchu sa sťažovateľ vyjadril k návrhu prokurátora a k svojej žiadosti o prepustenie z väzby a uviedol, že *„Súd... nie je viazaný návrhom prokurátora a preto žiadam, aby sa vysporiadal... s právnym názorom Ústavného súdu... v náleze 3 US 220/2004 z 11. 01. 2005 ... V danom náleze bolo napadnuté uznesenie zrušené a problematika tam rozvedená je totožná s odôvodnením rozhodnutia o väzby, ktorým bola mne a ostatným väzba predĺžená. Väzba nám bola odôvodnený jedným spoločným odôvodnením bez náležitej individualizácie a špecifikácie dôvodov väzby voči jednotlivým obvineným. S poukazom na tento nález je rozhodnutie zakladajúce titul mojej väzby ústavne neakceptovateľné, a preto žiadam, aby bol právny názor Ústavného súdu... rešpektovaný, a aby sa súd s mojou právnou argumentáciou aj náležité vysporiadal.“*. Po výsluchu ostatných obvinených, prednesoch prokurátora a obhajcu sudkyňa pre prípravné konanie vyhlásila uznesenie, ktorým návrh prokurátora zamietla. Taktiež zamietla žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby. Po odôvodnení uznesenia a poučení o opravnom prostriedku sa sťažovateľ *„po porade s obhajcom“ k výroku uznesenia* vyjadril takto: *„Uznesenie vnímam ako nezákonné, pretože nebol súdom rešpektovaný právny názor Ústavného súdu... III. ÚS 224/04. Sťažnosť zatiaľ nepodávam, keďže mám možnosť vyjadriť sa v lehote troch dní.“*

7.3 – písomné vyhotovenie uznesenia sudkyne pre prípravné konanie sp. zn. Tp 9/2009 zo 4. mája 2009 (č. l. 196 – 214), z odôvodnenia ktorého považuje ústavný súd za dôvodné citovať tieto jeho časti:

„... Dňa 24. apríla 2009 bola podpísanému súdu doručená žiadosť obvineného M. M. o prepustenie z väzby na slobodu. V podanej žiadosti o. i. uviedol, že rozhodnutie, ktorým bol vzatý do výkonu väzby, ako aj rozhodnutie, ktorým bola u neho predĺžená lehota trvania väzby považuje za protizákonné a ústavne neakceptovateľné. Poukázal na to, že vo veci rozhodujúca sudkyňa pre prípravné konanie dôvodnosť väzby u neho, ako aj u spoluobvinených V. H. a T. Ď. určila rovnako, čo je po šesťmesačnom výkone väzby ústavne neakceptovateľné. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu... sp. zn. III. ÚS 220/2004.

Všetci traja obvinení pred uskutočnenými výsluchmi boli sudkyňou pre prípravné konanie poučení o ich právach v rozsahu, ktorý je uvedený v zápisnici o verejnom zasadnutí...

Ďalej vo svojej výpovedi poukázal (sťažovateľ, pozn.) na nález Ústavného súdu... sp. zn. III ÚS 220/2004 z 11. januára 2005, z ktorého o. i. vyplýva, že aj keď v momente vzatia do väzby je možné vzhľadom na organizovaný a skupinový charakter trestnej činnosti akceptovať aj spoločné odôvodnenie väzby pri všetkých obvinených, pri rozhodovaní o predĺžení lehoty väzby však takýto prístup nemôže byť ústavne akceptovateľný. S poukazom na tento nález je rozhodnutie zakladajúce titul jeho väzby ústavne neakceptovateľné, a preto žiadal, aby sa súd s jeho právnou argumentáciou aj náležité vysporiadal...

Obhajca všetkých troch obvinených JUDr. P. S. tak isto navrhol, aby súd návrh prokurátora v celom rozsahu zamietol. Tak isto poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR, ktorý vo svojom výsluchu citoval obvinený M. M. Samotná hrozba vysokého trestu bez ďalšieho nemôže byť dôvodom na rozšírenie dôvodov väzby ani u jedného z obvinených. Prokuratúra nepredložila žiadny relevantný dôkaz, ktorý by rozšírenie dôvodov väzby odôvodňoval. Obhajca považoval návrh prokurátora za účelový, u žiadneho z jeho klientov nie sú podľa jeho mienky dané dôvody väzby...

Pokiaľ si obvinený M. M. podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, tejto žiadosti vyhovené nebolo. U obvineného M. M. naďalej existujú dôvody väzby, tak ako to bolo konštatované sudcom pre prípravné konanie Okresného súdu v Trenčíne zo dňa

1. októbra 2008, sp. zn. 0Tp 72/2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 30. októbra 2008, sp. zn. 6 Tpo 98/08-69 a ako to bolo posledne v nedávnej minulosti konštatované aj v uznesení sudkyne pre prípravné konanie podpísaného súdu zo dňa 17. marca 2009, sp. zn. Tp 9/2009 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu SR v Bratislave zo dňa 26. marca 2009, sp. zn. 3 Toš 6/2009, kedy bola právoplatne predĺžená lehota trvania väzby u všetkých troch obvinených do 27. septembra 2009. Znova je potrebné zdôrazniť, že obvinený M. M. bol bez preukázateľného zdroja príjmu. Naďalej pretrváva obava, že v prípade prepustenia na slobodu by obvinený mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti obdobného charakteru, pre ktorú sa v súčasnosti proti jeho osobe vedie vyšetrovanie. Na tomto mieste sa žiada zdôrazniť, že obvinenému bolo vznesené obvinenie aj pre ďalšie trestné činy, ako je to v tomto rozhodnutí vyššie uvedené. Tiež naďalej pretrváva dôvodná obava, že obvinený pokiaľ by bol na slobode, mohol by vyvíjať kolúzne aktivity vo vzťahu k osobám, ktoré jednak už boli vo veci vypočuté, alebo ešte len budú vyšetrovateľom vypočutí s cieľom riadne dokumentovať vyšetrovanú trestnú činnosť obvineného. Táto skutočnosť je preukázaná výpoveďami vo veci vypočutých svedkov - poškodených, ktorí pri svojich výpovediach pred vyšetrovateľom prejavili strach o seba, ako aj o rodinných príslušníkov z obvineného M. M.

Z týchto dôvodov sudkyňa pre prípravné konanie rozhodla tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.“

7.4 – sťažnosť prokurátora č. k. VII/2 Gv 9/09-129 z 5. mája 2009 proti uzneseniu zo 4. mája 2009 o zamietnutí návrhu prokurátora na rozhodnutie o zmene dôvodov väzby u obvinených (č. l. 219 – 221).

7.5 – sťažovateľova sťažnosť z 5. mája 2009 *„proti výroku č. II uznesenia Tp 9/2009 zo dňa 4. mája 2009, ktorým bola zamietnutá moja žiadosť o prepustenie z väzby...“*, č. l. 228 – 229, v odôvodnení ktorej pri poukázaní na odôvodnenia (právne vety) rozhodnutí ústavného súdu vo veciach vedených pod sp. zn. III. ÚS 79/02, III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 220/04 okrem iného ešte uviedol: *„V zmysle judikatúry ústavného súdu SR mám nespochybniteľný nárok na riadne odôvodnenie rozhodnutia a ústavný nárok na to, aby sa súd zaoberal mojimi právnymi námietkami. ŠS v Pezinku sa uznesením*

Tp 9/2009 zo dňa 4. 5. 2009 nijakým spôsobom nevyrovnal s mojou podstatnou námietkou poukazujúcou na neústavnosť väzby od 27. 3. 2009, keď skončila základná lehota mojej väzby... ŠS v Pezinku uznesením Tp 9/2009 zo 4. 5. 2009 odignoroval moju právnu argumentáciu a porušil moje základné práva na riadne odôvodnenie a aj práva na prepustenie z väzby, keďže sa titul väzby vzhľadom na nález ÚS SR III. ÚS 220/04 stáva ústavne neakceptovateľným pretože je odôvodnený formalistickým spoločným odôvodnením bez náležitej individualizácie. Len žiadam, aby bol rešpektovaný právny názor ústavného súdu SR a aby boli rešpektované moje ústavné práva."

7.6 – uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tošš 12/2009 z 20. mája 2009 (č. l. 239 – 240, ktorým podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosti prokurátora a sťažovateľa proti uzneseniu sudkyne pre prípravné konanie sp. zn. Tp 9/2009 zo 4. mája 2009 zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia vo vzťahu k zamietnutiu sťažovateľovej sťažnosti najvyšší súd uviedol:

„... Uznesením sudkyne pre prípravné konanie Špeciálneho súdu... zo dňa 4. mája 2009, sp. zn. Tp 9/2009... bola zamietnutá... žiadosť obvineného M. M. o prepustenie z väzby (v bode II.), keď dospela k záveru, že dôvody väzby... u neho i naďalej trvajú, pretože dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestnej činnosti, pre ktorú je trestne stíhaný, aj naďalej trvá...

V zákonnej lehote... podali proti tomuto uzneseniu sťažnosť prokurátor ako aj obvinený M. M.

Obvinený M. M. na odôvodnenie svojej sťažnosti uviedol, že sa nestotožňuje so stanoviskom sudkyne pre prípravné konanie, pretože táto postupovala pri rozhodovaní nedôsledne a v konečnom dôsledku porušila jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru... Vyjadril názor, že Špeciálny súd svojim uznesením odignoroval jeho právnu argumentáciu, rozhodnutie odôvodnil formalistický, čím porušil jeho právo na odôvodnenie ako aj právo na prepustenie z väzby...

Najvyšší súd... na podklade podanej sťažnosti prokurátora a obvineného... zistil, že sudkyňa pre prípravné konanie Špeciálneho súdu rozhodla v predmetnej veci správne a v súlade so zákonom.

Aj podľa názoru najvyššieho súdu dôvody väzby u obvinených M. M., V. H. a T. Ď. ... v danom štádiu trestného konania i naďalej trvajú... V tomto smere odvolací súd v celom rozsahu odkazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia, s ktorým sa plne stotožnil...

Odvolací súd zistil, že pri rozhodovaní o žiadosti obvineného M. M. v predmetnom prípade (bod II. napadnutého uznesenia) boli dodržané všetky formálno-procesné podmienky a rovnako aj z vecného hľadiska sú u neho splnené všetky zákonné podmienky na ďalšie trvanie jeho väzby, tak ako to bolo konštatované a podrobne odôvodnené už aj v predchádzajúcich rozhodnutiach Okresného súdu v Trenčíne (zo dňa 1. októbra 2008, sp. zn. 0 Tp 72/2008), Krajského súdu v Trenčíne (zo dňa 30. októbra 2008, sp. zn. 6 Tpo 98/08), Špeciálneho súdu v Pezinku (zo dňa 17. marca 2009, sp. zn. Tp 9/2009) a tiež aj Najvyššieho súdu... (zo dňa 26. marca 2009, sp. zn. 3 Toš 6/2009).

Doposiaľ vykonané dokazovanie poukazuje na dôvodné podozrenie, že obvinený M. M. sa zúčastňoval na organizovaní a páchaní závažnej, rozsiahlej trestnej činnosti súvisiacej s úmyselným poškodzovaním cudzieho majetku s cieľom získania vplyvu, spôsobovania strachu a získavania neoprávnených výhod u osôb, ktoré sa vzopreli jeho neodôvodneným požiadavkám.

Konkrétne okolnosti, ktoré odôvodňujú existenciu dôvodov ďalšieho trvania väzby menovaného obvineného podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. spočívajú nie len v charaktere, spôsobe a rozsahu trestnej činnosti, zo spáchania ktorej je dôvodne podozrivý, ale vyplývajú aj z obsahu výpovedí viacerých svedkov - poškodených. Jedná sa o trestnú činnosť, zo spáchania ktorej je podozrivých viacero osôb, vyšetrovanie ktorej si nepochybne vyžiada ešte ďalšie rozsiahle a časovo náročné dokazovanie. Preto dôvodná obava z možného kolúzneho konania obvineného je plne opodstatnená aj v tomto štádiu trestného konania.

S poukazom na charakter trestnej činnosti, pre ktorú bolo začaté trestné stíhanie ako aj jej vecný i časový rozsah a s poukazom aj na predchádzajúci život obvineného, sa na dôvodnosti ďalšieho trvania jeho väzby aj podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nič nezmenilo.

Sťažnostné námietky obvineného vo vzťahu k procesnému postupu sudkyne pre prípravné konanie Špeciálneho súdu, nie je možné akceptovať. Odvolací súd pripomína tiež, že dosiaľ vykonané dokazovanie v predmetnej trestnej veci dáva dostatočné podklady pre

vyslovenie odôvodnenosti podozrenia obvineného zo spáchania predmetnej trestnej činnosti.

Preto správne a v súlade so zákonom bolo rozhodnutie sudkyne pre prípravné konanie Špeciálneho súdu, keď táto konštatovala existenciu, resp. ďalšie trvanie väzobných dôvodov u obvineného M. M., tak ako to uviedla v napadnutom uznesení.

Najvyšší súd nezistil ani žiadne také prieťahy v doterajšom konaní, ktoré by odôvodňovali konštatovanie, že doba, ktorá uplynula od vzatia obvineného do väzby, je neproporcionálna vecnej i formálnej obťažnosti veci. Z obsahu trestného spisu je zrejmé, že vyšetrovanie prebieha plynulo a sústredene.

Vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti Najvyšší súd... sťažnosť obvineného M. M. nepovažoval za dôvodné, a preto ich podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol." Toto uznesenie najvyššieho súdu bolo doručené sťažovateľovi 3. júna 2009.

7.7 – *„doplnenie sťažovateľovej sťažnosti proti uzneseniu špeciálneho súdu Tp 9/2009 zo dňa 4. 5. 2009..." (*č. l. 242). *Toto podanie bolo napísané 20. mája 2009 a doručené najvyššiemu súdu 25. mája 2009, teda v čase po neverejnom zasadnutí konanom 20. mája 2009. Sťažovateľ opätovne odôvodňoval svoju sťažnosť nerešpektovaním „nálezu ÚS SR III. ÚS 220/04" a prvýkrát ako novú skutočnosť uviedol, že „... 20. 5. 2009 rozhodol ÚS SR o protiústavnosti špeciálneho súdu a nález ÚS SR... vytvára stav... že titul mojej väzby dňa 17. 3. 2009, Tp 9/2009, vydal súd ktorý nie je v súlade s ústavou... Podľa mediálnych informácii ostávajú rozsudky ŠS v platnosti, no moja vec je odlišná, keďže sa nejedná o rozhodnutie vo veci samej...*

Aj bez ohľadu na rozhodnutie ÚS SR zo dňa 20. 5. 2009 je vzhľadom na právny záver ÚS SR v náleze III. ÚS 220/04 moje držanie vo väzbe od 17. 3. 09 ústavne neakceptovateľné a preto prosím NS SR, aby mojej žiadosti o prepustenie z väzby rešpektujúc právny názor ÚS SR, III. ÚS 220/04 vyhovel.".

III.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal (...).

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru postupom a uznesením špeciálneho súdu sp. zn. Tp 9/2009 zo 4. mája 2009 a postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tošs 12/2005 z 20. mája 2009 v podstate preto, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby rozhodol nie nezávislý súd a väzobné rozhodnutie nebolo riadne odôvodnené (pozri body 3 až 5).

11. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetnou sťažnosťou sťažovateľ napadol postup a rozhodnutie špeciálneho súdu ako súdu prvostupňového, ako aj postup a rozhodnutie najvyššieho súdu. Avšak vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva

z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde, ústavný súd nemá právomoc preskúmavať postup a rozhodnutie špeciálneho súdu, pretože jeho postup a rozhodnutie preskúmal v dôsledku podaného opravného prostriedku (sťažnosti) najvyšší súd. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k špeciálnemu súdu) odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

12. Sťažovateľ napadol aj postup a uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tošš 12/2009 z 20. mája 2009, ktorému najmä vytýka, že zamietnutím jeho sťažnosti proti prvostupňovému rozhodnutiu mu neposkytol ochranu jeho základnému právu na slobodu, resp. právu na slobodu zaručenému ústavou a dohovorom. Dôvodom porušenia označených práv bolo sťažovateľom tvrdené a už uvedené rozhodovanie v jeho väzobnej veci nie nezávislým špeciálnym súdom (resp. senátom odvolacieho súdu), ako aj nedostatočné odôvodnenie ich väzobných rozhodnutí.

III.A

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľom tvrdeným rozhodovaním o zákonnosti jeho väzby nie nezávislým súdom

13. V posudzovanej veci sťažovateľ požiadal o prepustenie z väzby 23. apríla 2009. Dôvodom ním tvrdenej nezákonnosti väzby mal byť najmä postup väzobných súdov nesúladný s nálezom ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 220/04, konkrétne spoločné odôvodnenie väzby všetkých obvinených v jeho trestnej veci. Sťažovateľovu žiadosť o prepustenie z väzby zamietla sudkyňa pre prípravné konanie uznesením zo 4. mája 2009. V sťažnosti z 5. mája 2009 proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ opätovne argumentoval najmä rozhodnutím ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 220/04 a súdu vytýkal, že sa *„... titul väzby... stáva ústavne neakceptovateľným pretože je odôvodnený formalistickým spoločným odôvodnením bez náležitej individualizácie“*. O sťažovateľovej sťažnosti z 5. mája 2009 rozhodol najvyšší súd uznesením z 20. mája 2009 tak, že ju zamietol.

14. Vychádzajúc z časového ohraničenia vyplývajúceho z petitu posudzovanej sťažnosti (pozri bod 5) ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v rámci súdneho konania o jeho žiadosti z 23. apríla 2009 o prepustenie z väzby na slobodu ako argument o neústavnosti jeho väzby nepoužil nález ústavného súdu č. k. PL. ÚS 17/08-238 z 20. mája 2009 a z neho vyplývajúce závery vo vzťahu k nesúladu zákona č. 458/2003 Z. z. o zriadení Špeciálneho súdu a Úradu špeciálnej prokuratúry a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s ústavou. Tento argument (*„o protiústavnosti špeciálneho súdu“*) sťažovateľ použil až v podaní z 20. mája 2009 označenom ako *„doplnenie sťažovateľovej sťažnosti proti uzneseniu špeciálneho súdu Tp 9/2009 zo dňa 4. 5. 2009...“*, ktoré bolo doručené najvyššiemu súdu 25. mája 2009, teda v čase po jeho rozhodnutí na neverejnom zasadnutí konanom 20. mája 2009 (pozri tiež bod 7.7). K uvedenému už ústavný súd už iba dodáva, že sťažovateľ nosný (bazálny) argument *„o neústavnosti špeciálneho súdu“* uplatnil až v konaniach o jeho ďalších žiadostiach o prepustenie na slobodu (napr. z 20. mája 2009, 21. mája 2009, 31. júla 2009, 13. júla 2009). Súdne rozhodnutia o nich však nie sú predmetom posudzovanej ústavnej sťažnosti, teda nie sú ani predmetom tohto ústavného prieskumu ústavného súdu.

15. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

16. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv a slobôd napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bol zamietnutý opravný prostriedok sťažovateľa proti prvostupňovému uzneseniu o nevyhovení sťažovateľovej žiadosti z 23. apríla 2009 o prepustenie z väzby, ústavný súd pripomína, že z princípu subsidiarity (v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde) limitujúceho vzťah ústavného súdu ku všeobecným súdom okrem iného vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom (mutatis mutandis III. ÚS 90/03). Inak povedané, pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich

základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom zásadnú argumentáciu, ktorú mohol predniesť aj pred všeobecnými súdmi, avšak túto (v aktuálnom časovom období, pozn.) nepredniesol, treba vychádzať z toho, že materiálne nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje, preto sťažnosť v takomto prípade podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde nie je prípustná. Uvedené závery platia aj v súvislosti s námietkou sťažovateľa *„o protiústavnosti špeciálneho súdu“, ktorú sťažovateľ v priebehu rozhodovania špeciálneho a najvyššieho súdu (bod 5) o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z* 23. apríla 2009 nevyužil (bod 7.7).

III.B

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľom tvrdeným nedostatočným odôvodnením jeho väzobných rozhodnutí

17. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol (pozri bod 4), že *„... vlastné odôvodnenie väzobných dôvodov... je však nedostatočné... nie je individualizované skutkové a následne právne odôvodnenie mojej väzby... uznesenie najvyššieho súdu... z 20. 5. 2009 len opakuje odôvodnenie väzobných dôvodov bez ich skutkovej a následne aj právnej individualizácie.*

Naviac... s mojimi námietkami proti trvaniu väzby sa predmetné rozhodnutia žiadnym spôsobom nevysporiadali... ich považujem i za nepreskúmateľné.“. Sťažovateľ tiež tvrdil (pozri bod 3), že postupom a rozhodnutiami menovaných väzobných súdov *„bolo porušené moje právo na riadne odôvodnenie väzobných rozhodnutí“.*

18. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť

porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, III. ÚS 383/09)

19. Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv sťažovateľa zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, ústavný súd poukazuje na obsah uznesenia špeciálneho súdu sp. zn. Tp 9/2009 zo 4. mája 2009 o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby *z* 23. apríla 2009 uvedený v bode 7.3. Vychádzajúc z obsahu odôvodnenia predmetného uznesenia ústavný súd konštatuje, že sudkyňa pre prípravné konanie v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia podrobne a v časovej postupnosti (chronologicky) oboznámila obsah rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní (s individuálnym popisom skutkov a právnej kvalifikácie u každého z obvinených). Citovala tiež relevantné ustanovenia Trestného poriadku, ktoré pri svojom rozhodovaní aplikovala, a pri odôvodnení zamietnutia žiadosti sťažovateľa o jeho prepustenie z väzby individuálne konkretizovala skutočnosti (vyplývajúce z doterajšieho priebehu dokazovania) odôvodňujúce jeho ponechanie vo väzbe.

20. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Tošš 12/2009 z 20. mája 2009 sťažnosť sťažovateľa proti prvostupňovému uzneseniu špeciálneho súdu zo 4. mája 2009 zamietol (pozri bližšie dôvody bod 7.6). Ústavný súd k odôvodneniu uznesenia najvyššieho súdu považuje za potrebné uviesť, že mu neprislúcha, aby v rámci konania o ústavnej sťažnosti posudzoval, či dokonca skúmal existenciu dôvodov väzby sťažovateľa alebo akéhokoľvek iného obvineného. Toto prislúcha zásadne všeobecným súdom. Ako už ústavný súd uviedol, v rámci konania o sťažnostiach vo väzobných veciach skúma, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy obmedzenia osobnej slobody obvineného väzbou. Jedným z týchto princípov je aj zákonnosť dôvodov na vzatie obvineného do väzby.

21. Ústavný súd konštatuje, že uznesenia najvyššieho súdu (a v tomto ohľade tiež špeciálneho súdu) spĺňajú zákonné požiadavky na odôvodnenie uznesenia [§ 176 ods. 2 v spojení s § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku] a podľa ústavného súdu sú z hľadiska individualizácie dôvodov väzby sťažovateľa aj s ohľadom na doterajšiu judikatúru ústavného súdu ústavne konformné a akceptovateľné. Keďže najvyšší súd

preskúmaval správnosť výrokov napadnutého uznesenia a predchádzajúceho konania špeciálneho súdu, pričom sa s rozhodnutím špeciálneho súdu stotožnil (považoval ho za ústavné a zákonné), odkázal na jeho dôvody, nebolo jeho povinnosťou opätovne podrobne uvádzať dôvody, na základe ktorých rozhodol špeciálny súd. Aj napriek tomu však najvyšší súd individualizoval a konkretizoval vecný obsah väzobných dôvodov [§ 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku]. Po dôkladnom preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dospel ústavný súd k záveru, že je riadne odôvodnené, nie je arbitrárne, pričom ho možno z ústavného hľadiska považovať za akceptovateľné a udržateľné. Ústavný súd preto považoval aj uznesenie najvyššieho súdu za zákonné a ústavne akceptovateľné.

22. Vychádzajúc z uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že uznesením najvyššieho súdu (a v tomto ohľade tiež špeciálneho súdu) nebolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Na tomto základe ústavný súd odmietol pri predbežnom prerokovaní sťažnosti aj túto jej časť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

III.C

23. Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa návrhom sťažovateľa, aby bolo zrušené uznesenie špeciálneho súdu zo 4. mája 2009 sp. zn. Tp 9/2009 a uznesenie najvyššieho súdu z 20. mája 2009 sp. zn. 3 Tošs 12/2009, ako aj jeho návrhom, aby ústavný súd prikázal, aby sťažovateľa neodkladne prepustili z väzby na slobodu a priznali mu finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2010